

CITES pasaulē un Latvijā

Publicēts: 16.11.2020.

Kas ir CITES un kādēļ tā radās?

CITES ir 1973. gada Vašingtonas konvencijas jeb Konvencijas par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām angļu valodas nosaukuma saīsinājums - [CITES - The Convention in International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora](#).

Pēdējā gadsimta laikā pasaulē strauji attīstījusies starptautiskā tirdzniecība un tūrisms, kā arī pieaudzis

dzīves līmenis. Tirdzniecības preču klāsts no savvaļas sugām ir plašs, sākot ar dzīviem dzīvniekiem un augiem, beidzot ar dažādiem no tiem gatavotiem izstrādājumiem, tai skaitā pārtikas produktiem, ādas izstrādājumiem, medību trofejām, koksnes, tūristu suvenīriem, Austrumu tradicionālās medicīnas produktiem, mūzikas instrumentiem u.c. Ir aprēķināts, ka katru gadu dažādu savvaļas sugu tirdzniecības apjomi svārstās vairāk nekā miljards dolāru robežās. Lielākais patērētāju tirgus ir ASV, Āzija un Eiropas Savienība.

Daudzu savvaļas dzīvnieku un augu sugas tiek komerciāli izmantotas lielos apjomos, kas kopā ar tādiem faktoriem, kā piemērotu dzīvotņu iznīcināšana, rada draudus sugu izdzīvošanai vai noved pie to izmiršanas. Daudzas savvaļas sugas, kas tiek izmantotas starptautiskajā tirdzniecībā, nav īpaši aizsargājamas vai pat tiek audzētas un pavairotas nebrīvē produkcijas ieguvei (piemēram, krokodili, čūskas u.c.), bet CITES nosacījumi nodrošina, ka to izmantošana ir legāla un ilgtspējīga, līdz ar to šie resursi tiks saglabāti

arī nākamajām paaudzēm. Lai panāktu CITES mērķu sasniegšanu dalībvalstis ar īpašu atļauju sistēmas palīdzību regulē tirdzniecību ar vairāk nekā 35 000 savvaļas augu un dzīvnieku sugām, kā arī no tiem gatavotiem izstrādājumiem.

CITES konvencijas tekstu 1973.gada 3.martā Vašingtonā (ASV) apstiprināja 80 pasaules valstu pārstāvji, bet pati konvencija stājās spēkā 1975.gada 1.jūlijā. Šobrīd CITES konvencijas nosacījumus ar nacionālās likumdošanas palīdzību ievieš jau 183 konvencijas dalībvalstis. Joprojām CITES ir viens no plašākajiem un dalībvalstu skaita ziņā lielākajiem starptautiskajiem līgumiem dabas aizsardzības jomā.

Kā CITES tiek ieviesta Latvijā?

Latvija CITES konvenciju ratificēja 1997.gadā. Bet kopš 2004.gada Latvijā CITES nosacījumus ievieš ne tikai nacionālā likumdošana, bet arī Eiropas Savienības normatīvie akti.

Latvijas CITES uzraudzības institūcija ir [Dabas aizsardzības pārvalde](#), kura ir atbildīga par CITES un ES regulu īstenošanu, tādēļ tās pienākumos ietilpst CITES atļauju un sertifikātu izsniegšana, pārējo CITES ieviešanā iesaistīto institūciju sadarbības koordinēšana, sazināšanās ar Komisiju un CITES Sekretariātu un ziņošana par CITES ieviešanas sekmēm, lēmumu pieņemšana par konfiscēto īpatņu izmantošanu, sabiedrības informēšana u.c.

CITES zinātniskās institūcijas Latvijā ir

[Latvijas Nacionālais dabas muzejs](#),

[Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte](#)

[Latvijas valsts mežzinātnes institūts "Silava".](#)

Zinātnisko institūciju pienākums ir novērtēt un sniegt atzinumus par to, vai tirdzniecības apjomi neapdraud kādu savvaļas sugu, ieteikt iekļaut vai izslēgt no CITES sugu saraksta noteiktas sugas, vajadzības gadījumā veikt CITES sugu ekspertīzi, informēt sabiedrību u.c.

CITES un ES regulu nosacījumu ievērošanu kontrolējošās institūcijas ir

[VID muitas pārvalde](#), kas veic kontroli uz Latvijas robežām;

iekšzemē šos uzdevumus pilda [Dabas aizsardzības pārvaldes inspektori](#) un [Valsts policijas darbinieki](#).

Ar Latvijas vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu Dabas aizsardzības pārvalde ir izdevusi rokasgrāmatu "1973. gada Vašingtonas konvencijas par tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (CITES) ieviešana Eiropas Savienībā un Latvijā"

 [Iejupielādēt \(PDF 7,2 MB\)](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/cites-pasaule-un-latvija>